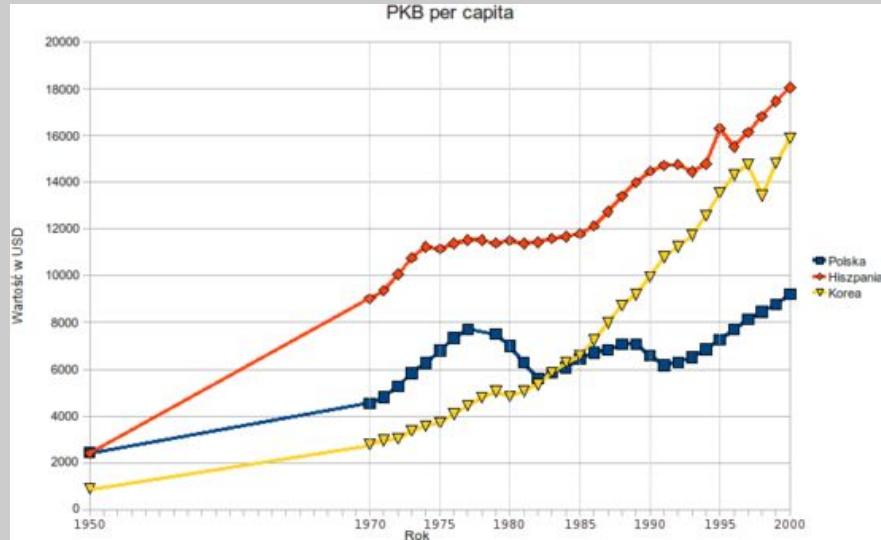

Stan wojenny i schyłek PRL

Przyczyny wprowadzenia stanu wojennego w Polsce

- *Powstanie NSZZ Solidarność*
- *Kryzys gospodarczy*
- *Przejęcie władzy w PZPR przez Wojciecha Jaruzelskiego*
- *Naciski ze strony ZSRS*

Rozłam w Solidarności i Posłanie do ludzi pracy.....

I Zjazd Delegatów NSZZ Solidarność pokazał, że w związku są ludzie o bardzo odmiennych poglądach co doprowadzało do konfliktów i braku jednolitego stanowiska. Konflikt z władzami podsycił dokument nazwany Posłanie do ludzi pracy Europy Wschodniej, który Leonid Breżniew miał określić jako „niebezpieczny i prowokujący dokument”.

18 DNI W GDAŃSKIEJ OLIVII

NIEBEZPIECZNY DOKUMENT. POSŁANIE DO LUDZI PRACY EUROPY WSCHODNIEJ

I Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ Solidarność odbył się w dwóch turach – od 5 do 10 września oraz od 26 września do 7 października 1981 r. w gdańskiej hali Oliwii. Zadaniem zjazdu było wybranie władz krajowych, wprowadzenie poprawek do statutu (przerwa między turami była spowodowana głównie koniecznością ich zatwierdzenia w regionach) oraz opracowanie programu Związku.

Do Gdańska zjechało blisko 900 delegatów z całego kraju, którzy obradowali w atmosferze nieco chaotycznej, ale spontanicznej i zupełnie niekontrolowanej demokracji. Tak ją opisywał Waldemar Kuczyński: „Na sali atmosfera typowa dla posiedzeń KKP, tylko kilkakrotnie apotegowana. Sprawy proceduralne, okresowe łamanie się dyscyplinie obrad. Często wiele podnieconych delegatów podbiegających do mikrofonu, machających mandatami, by zabrać głos. Ta sala żyła wolnością, młodo, a więc zapalczywą i nieuregulowaną”. Zbigniew Romaszewski opowiadał w połowie lat osiemdziesiątych: „Czułem się jak w 1918 r., w pierwszym polskim parlamencie. Z całym багаżem opóźnienia historycznego, z brakiem kształtowanej przez stulecia kultury demokratycznej, kultury politycznej [...] kiedy wszyscy chcieli się wygadać po 60 latach milczenia. I mówili rzeczy najrozmaitsze, mądre i głupie. Czasami człowiekiem skrecało. Ciekawe w tym wszystkim było to, że koniec końców, kiedy dochodziło do głosowania, zdrowo rozsądek zwyciężał”. Związkowe zgromadzenie nie tylko uchwalilo poprawki do statutu i wybrało władze NSZZ Solidarność (Komisję Krajową oraz Krajową Komisję Rewizyjną), ale też przyjęło ponad 70 dokumentów. Do najważniejszych z nich należały: uchwała programowa (szczególnie część VI: *Samorządna Rzeczpospolita*), która zawierała wizję demokratyzacji ustroju politycznego oraz uspołecznienia gospodarki¹; *Posłanie do ludzi pracy Europy Wschodniej*; uchwała w sprawie obrony samorządu pracowniczego² oraz deklaracja I zjazdu³.

Najbliższymi z nich stało się *Posłanie do ludzi pracy Europy Wschodniej*, w którym wyrażono poparcie dla osób walczących o niezależne związki zawodowe

GRZEGORZ MAJCHRZAK

historyk, pracownik Biura Edukacji Publicznej IPN, członek Stowarzyszenia Archiwum Solidarności i Stowarzyszenia Wolnego Stowa. Zajmuje się badaniem aparatu represji, opozycji demokratycznej w PRL, gatunkiem NSZZ Solidarność oraz stanu wojennego. Autor licznych publikacji, ostatnio wydał książkę *Kontakt operacyjny „Delagat” wsi „Olivia”* (2009) – kończący monografię dotyczącą rozpracowania kierowniczych ogniw Solidarności przez Stłobę Bezpieczeństwa w latach 1980–1982.

¹ W. Kuczyński, *Biura nad Wisłą. Dziennik 1980–1981*, Warszawa 2002, s. 169.

² J. Janikowska, *Portrety niedokończane. Rozmowy z twórcami „Solidarności” 1980–1981*, oprac. A. Friszke, Warszawa 2003, s. 690.

³ *Statut, uchwała programowa z aneksem, dokumenty zjazdu*, Gdańsk 1981, s. 19–61.

⁴ *Ibidem*, s. 93–94.

⁵ *Ibidem*, s. 101.

IX Zjazd PZPR

*Ten zjazd nie rozwiązał problemów w obozie partii rządzącej. Stanowisko I Sekretarza KC PZPR stracił Stanisław Kania, a jego funkcję przejął były premier i minister obrony narodowej **Wojciech Jaruzelski**. Rozpoczęły się przygotowania do rozprawy z opozycją - Solidarnością*

12 / 13 grudnia 1981 - stan wojenny

W nocy, z naruszeniem prawa, dekretem Rady Państwa wprowadzono na terenie Polski stan wojenny. Władzę przejęła Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego z generałem Wojciechem Jaruzelskim na czele.

Przemówienie Wojciecha Jaruzelskiego było wielokrotnie powtarzane w telewizji, a emisję innych programów, w tym również dla dzieci, zostały zawieszono. General utrzymywał, że jeśli stan wojenny nie zostałby wprowadzony, do Polski mogłyby wkroczyć oddziały radzieckie

Codziennosc stanu wojennego

- ❖ *przerwano połączenia telefoniczne*
- ❖ *wprowadzono godzinę milicyjną*
- ❖ *na ulicach pojawiło się wojsko*
- ❖ *internowano setki opozycjonistów (Lecha Wałęsę, Annę Walentynowicz, Andrzeja Gwiazdę)*
- ❖ *ogłoszono delegalizację Solidarności*
- ❖ *stosowano cenzurę oraz kontrolę prywatnej korespondencji*
- ❖ *na drogach pojawiły się pojazdy opancerzone*
- ❖ *na kilka dni zamknięto granice państwa*

Galeria Zdjęć

Internowani

W momencie wprowadzenia stanu wojennego, decyzją administracyjną, bez prawomocnego wyroku sądu, internowano liderów Solidarności, opozycjonistów a nawet zwolenników reform, będących członkami PZPR. Aresztowania doprowadziły do rozbicia struktur Związku!

Stan wojenny w mediach

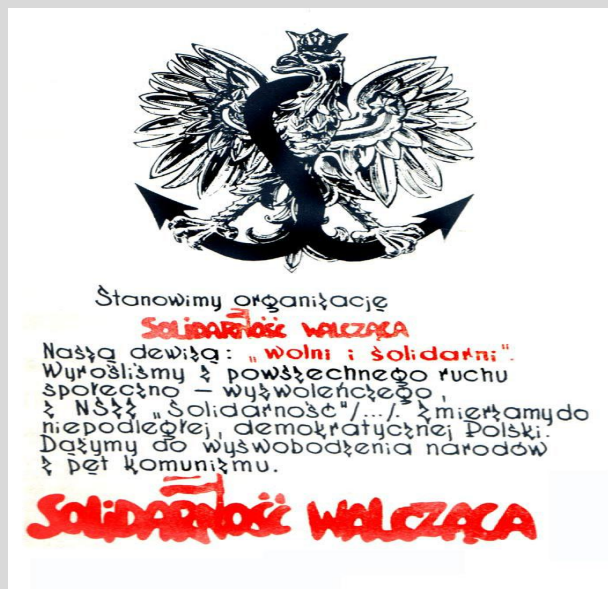
Nadawał tylko jeden program telewizyjny i radiowy, wydawano dwie gazety “Trybunę Ludu” i “Żołnierza Wolności”. Dziennikarzy poddano weryfikacji i usuwano z redakcji osoby związane z opozycją.

Prezenterzy Dziennika Telewizyjnego występowali w mundurach wojskowych.

Opozycja antykomunistyczna

Solidarność Walcząca - Kornel Morawiecki

Ruch Społeczeństwa Alternatywnego

Federacja Młodzieży Walczącej

Ruch Wolności i Pokoju

Reakcje społeczeństwa

Powszechny był bojkot mediów rządowych. W czasie Dziennika Telewizyjnego ostentacyjnie gaszono światła lub opuszczano domy. Rozdawano ulotki i broszury. Prawdziwe wiadomości przekazywało Radio Solidarność.

Życie kulturalne i opozycyjne przeniosło się do Kościołów.

Zło dobrem zwyciężaj!

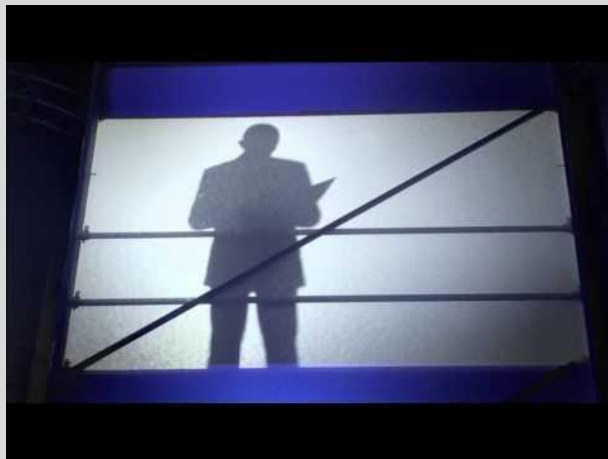
Ksiądz Jerzy Popiełuszko

Co dalej ???

Wprowadzenie stanu wojennego zaskoczyło członków solidarności. Dlatego zorganizowano tylko kilka strajków, które władze natychmiast tłumili (kopalnia “Wujek”).

Początkowy, bierny opór społeczny wobec władzy, która nie szła na żadne ustępstwa, stopniowo zastąpiony został niechęcią do jakichkolwiek działań.

Koniec stanu wojennego

W grudniu 1982 roku władze komunistyczne zdecydowały o zawieszeniu stanu wojennego.

Ostateczne zniesienie nastąpiło 22 lipca 1983 roku.

Solidarność, która przetrwała w podziemiu, stale była poddawana represjom, co znacznie ją osłabiło.

Kraj pogrążał się w coraz większym chaosie. Wielu rodaków opuściło Polskę udając się na emigrację.

**Stan wojenny w Polsce
1981-1983 – stan
nadzwyczajny
wprowadzony 13 grudnia
1981 roku** na terenie
całej Polskiej
Rzeczypospolitej
Ludowej, niezgodnie z
Konstytucją PRL. Został
zawieszony 31 grudnia
1982 roku, a **zniesiono go
22 lipca 1983 roku**. W
trakcie jego trwania z rąk
milicji oraz SB zginęło
kilkadziesiąt osób.

Czas na podsumowanie wiedzy

Kliknij w link i ucz się poprzez zabawę

<https://learningapps.org/display?v=poeormzrn20>